

نهدت توليد علم بايدها - ضرورتها

حدود ۵۰ شماره از انتشار نشریه «اکتشاف و توليد» در بازه زمانی شش ساله می گذرد. به عنوان یکی از مخاطبین آن در یک نگاه کلی و دسته بندی، سه نوع مقاله به دستمان رسیده، ترجمه، گردآوری و تالیف. در این میان مقالات ترجمه و گردآوری شده حدود ۸۵ درصد مقالات را صرف نظر از شغل و طیف سنی مقاله دهندگان به خود اختصاص داده است. سوال این است. چرا؟ البته نکته این نیست، چرا ترجمه یا گردآوری، که البته بخش بزرگی از فضای علمی و انتقال تکنولوژی و مفاهیم آکادمیک و تجربی از راه ترجمه یا انتقال یک زبان به زبان دیگر صورت می گیرد و سهم مهمی را نیز در ارتقای سطح دانش هر قوم و ملتی را همین مترجمان دانسته اند.

اما سؤال این است که منابع و مکانیزم دوران گذار علمی یک مجموعه تخصصی مانند صنعت نفت که یکصد سالگی خود را می گذراند و در بطن ملتی که از هوش و فراست بالایی نیز برخوردار است و هم اکنون بسیاری از دانشمندان و متخصصان ایرانی در نقاط مختلف جهان حضور و منبع صدور این مقوله یعنی دانش و تکنیک صنعت نفت و گاز هستند، چگونه هست و چگونه باید باشد، تا با چنین آماری در گستره تولید علم روبه رو نباشیم.

مراکز پژوهشی و دانشگاه های داخل طیف وسیعی از استادان و دانشجویان را در فضای آموزشی خود جای داده اند. در کنار این طیف، مجموعه های پژوهشی در داخل و خارج از صنعت نفت نیز مشغولند. آمار مقالات در سال های اخیر در گروه بین الملل و (ISI) بالا رفته است. کشور ما از نقطه نظر تجهیزات آزمایشگاهی و علمی و استاندارد نیز به طور نسبی دارای پتانسیل خوبی است. اما چرا در بین مقاله دهندگان داخل و خارج صنعت در این ۶ ساله، ۸۵ درصد ترجمه و گردآوری داریم تا تالیف، انگیزه، پوشش و تحقیق پایین است یا با نوعی تنبلی فکری روبه رو هستیم؟

ساز و کارهای تقویت انگیزه ها چیست؟ آیا آسیب شناسی دقیقی روی این قضیه شده است؟ در صنعت نفت وظیفه معاونت نیروی انسانی و پژوهشی با ابزارهایی مثل پژوهشگاه و دانشگاه صنعت نفت و یا ادارات کل آموزشی و پژوهشی و موسسه مطالعات بین المللی انرژی در حل این مسأله و یا حداقل تخفیف آن چگونه دیده شده است؟ آیا نیروی انسانی مستعد پژوهش و نقد و نظر علمی، به طور مطلوبی رصد می شوند و نظام انگیزه بخشی برای این طیف خلاق فراهم است؟ نحوه تعامل این طیف با بدنه صنعت نفت چیست و در سازمان های خود چگونه مدیریت می شوند؟ چگونه می توان از جریان پر شتاب انتقال علم و فن آوری از سمت غرب، به شرق و خاورمیانه و بطور اخص میهن اسلامیمان با یک جریان مقابل، سناریوی تولید علم و کاهش سهم ترجمه و افزایش سهم تالیف را باعث شد؟ در بازار کتاب و انتشارات داخلی نیز مقوله به همین ترتیب است.

ارائه راهکارها، تحلیل و نقد و آسیب شناسی در این خصوص را به عهده مخاطبین و دست اندرکاران می گذاریم. در محور مدیریت دانش و مدیریت تولید علم و انتقال و ارتقای آن در صنعت یکصد ساله نفت و گاز کشورمان، فراز و فرودهای زیادی داشته ایم و دستاوردهایی قلیل.

آنچه امروز پیش رویمان است رقابتی تنگاتنگ برای حفظ حیثیت یکصد سال تجربه و دانش اندوزی و مدیریت است. امیدواریم با نگاه موشکافانه خود این موضوع را به چالش بکشانید. در انتظار باز خوردهای مسئولانه شما هستیم.

مدیر فنی